

Ur Hufvudstadsbladets Riksupplaga. Lördag 29 sept. 1934.

Malax.

Forngravarna, som i Malax finnas ett antal av över hundra, besöktes under den gångna veckan av arkeologen dr **Äyräpää** från nationalmuseet i Helsingfors. Härvid kompletterades den av kommissionslantmätare **K. Lönnbohm** år 1898 uppräntade förteckningen och kartan över forn lämningar i Övermalax ävensom dr **A. O. Heikels** och ingenjör **A. Lönnbohms** sedermera gjorda anteckningar. Trots att dr Äyräpää sålunda hade jämförelsevis tydliga kartor till hands, var det mångenstädes på orten svårt att ordentligt kunna komplettera anteckningarna, emedan det var nästan omöjligt att erhålla vägvisare. Vid Svartsulo och Langerskogen anträffades flera gravkummel än vad förteckningarna utvisade, och likaså torde det i Fälisbränno finnas tre kummel i stället för antecknade två. Det tredje har vid särskilda byggnadstillfällen under sekelskiftet plundrats på stenarna, varför det för närvarande är jämnat med marken. I Langerskogen finnas sju gravkummel med knappt femtio meters mellanavstånd.

Några alldeles orörda gravkummel påträffades inte. Alla ha de varit föremål för ortsbefolkningens intresse och mer eller mindre uppkastats i mitten. Ännu för ett femtiotal år sedan var det brukligt att varje midsommarnatt leta efter ”drakgömmor” i forngravarna. I detta sökande deltog även åldringar, men resultaten torde varje gång ha blivit lika med intet. Grävningarna företogs inte djupt nog. I Junkarsbränno bortsläpades stenarna från en forngrav till byggnadsändamål ända tills man en junidag år 1901 utan vidare grävningar började finna gamla vapen mellan stenarna.

Endast ett fåtal av forngravarna på orten ha blivit undersökta. De senaste undersökningarna leddes av prof. **Hackman** och företogs sommaren 1917. De föremål som påträffades i gravarna beräknas vara 1300–1400 år gamla. Intresse finns nog bland ortsbefolkningen, men brist på medel och arkeologer har gjort, att vidare grävningar icke kunnat företagas.

Fornfynd erhöll dr Äyräpää även vid sitt besök på orten. Av **Karl Lågas** erhöles en krossten (kvarnsten) av mycket sällsynt slag. Dessutom erhöles ett hemtillverkat sågblad med ursprung från 1700-talet.

Tvenne särskilda flintstenar (eldstenar) ha påträffats på orten för endast en kort tid sedan. Den ena påträffades av **August Stenman** i dennes åker och den andra av **Otto Strömberg** i backslutningen vid Hallonsulo.

Avskrivet 11.02 2007 av **Siri Hagback**

(August Stenman bodde i Havras)